

SKLADBA VĚTY

- v každé větě musí být vyjádřen **podmět**: *Meine Mutter* arbeitet als Lehrerin. *Ich* antworte. Kommst *du*?

- **es** jako podmět: *Es* ist ein Unfall hier passiert. (Stala se tu nehoda); *Es* ärgert mich, dass er schweigt. (Rozčiluje mě, že mlčí); Ich bedauere *es*, dass er krank ist. (Mrzí mě, že je nemocný), *Es* regnet. *Es* ist kalt. *Es* brennt.

- **man** jako podmět: Wie sagt *man* das auf Deutsch? (Jak se to řekne německy?)

VĚTA JEDNODUCHÁ

A: Věta oznamovací:

- přímý slovosled: **podmět + určité sloveso + ostatní větné členy**
Peter *arbeitet* *als Kellner.*

- nepřímý slovosled - důrazový:

zdůrazněný člen + určité sloveso + podmět + ostatní členy
Heute *sucht* *er* *einen neuen Job.*

B: Věta tázací:

- zjišťovací otázka – můžeme na ni odpovědět pouze ano/ne:

určité sloveso + podmět + ostatní větné členy
Kennen *Sie* *den besten Koch der Welt?*

- doplňovací otázka – **tázací slovo + určité sloveso + podmět + ostatní větné členy**
Wie viel Quadratmeter hat diese Wohnung?

C: Věta rozkazovací:

určité sloveso + podmět + ostatní větné členy
Schreib *(du)* *deine Hausaufgaben!*
Fahren *Sie* *nach Hause!*

D: Postavení slov ve větě:

- na konci věty je postavení slov pevné:

Infinitiv: *Wir können heute nicht kommen.*

Příčestí minulé u složených tvarů: *Er ist zu schnell gefahren.*

Odlučitelné předpony: *Mach das Fenster zu!*

- ostatní větné členy:

Zápor

- pro samostatnou zápornou odpověď na kladnou otázku – **NEIN**: *Kommst du morgen? Nein.*

- pro zápor stojící ve větě – **NICHT**: *Ich komme nicht.*

Pokud popíráme celou větu, stojí **NICHT** za slovesem, co nejbliže konci věty: *Er kommt heute nicht.*

Pokud popíráme některý větný člen, **NICHT** stojí před ním: *Er kommt nicht heute, sondern morgen.*

- zápor je možno vyjádřit i pomocí zápornky **KEIN**: *Hast du einen Freund? Nein, ich habe keinen Freund. Hast du Zeit? Nein, ich habe keine Zeit.*

SOUVĚTÍ

A: Souvětí souřadné:

- se skládá ze dvou a více hlavních vět

Připojení vět:

- bez spojek: *Sie spielt Volleyball, ich spiele Tennis.*

- pomocí souřadnicích spojek: *Ich arbeite, er liest und sie spielt die Gitarre.*

Slovosled po souřadnicích spojkách:

- Spojky, které nemají vliv na slovosled: **und, aber, oder, sondern, denn, entweder – oder, nicht nur – sondern auch, sowohl – als auch.**

*Komm bald, **denn** ich habe viel Arbeit.*

- Spojky, které mají vliv na slovosled – pokud stojí na začátku věty, následuje **ihned sloveso: dann, danach, deshalb, darum, sonst, trotzdem, weder – noch.**

*Das Buch ist interessant, **darum** lese ich es.*

*Peter ist krank, **deshalb** schmeckt ihm das Essen nicht.*

B: Souvětí podřadné:

- se skládá z jedné hlavní věty a z jedné, nebo více vět vedlejších

Slovosled ve vedlejší větě:

uvozovací slovo + podmět + ostatní větné členy + urč. sloveso

*Weißt du, **dass***

er dir einen Brief

schreibt?

*Weißt du, **dass***

er dir einen Brief

schreiben will?

- určité sloveso stojí ve vedlejší větě na konci. Pokud má odlučitelnou předponu, neodlučuje se. Před určitým slovesem stojí infinitiv a přičestí minulé.
- Pokud stojí vedlejší věta před větou hlavní, hlavní věta má sloveso v určitém tvaru na 1. místě: *Wenn du kommst, **beginnen** wir zu arbeiten.*
- Po slovesech jako **denken, glauben, hoffen, sagen** lze spojku vynechat a přiřadit další větu jako hlavní: *Er glaubt, du hilfst ihm – Er glaubt, dass du ihm hilfst.*

Některé typy vedlejších vět

časové věty <i>als</i> - když <i>wenn</i> - když, až	Als sie noch unbekannt war, konnte sie oft ausgehen. Wenn ich müde bin, höre ich gern Musik. Immer wenn ich ihn getroffen habe, hat er über seine Arbeit gesprochen. Wenn wir eine Party machen, laden wir ihn auch ein / werden wir ihn auch einladen.	Když překládáme do němčiny jako als nebo wenn . Als se užívá při označování děje, který se udál jen jednou v minulosti a neopakoval se. Wenn uvozuje vedlejší větu, která popisuje děje přítomné, budoucí a opakované děje minulé. V časové větě s <i>wenn</i> , která vyjadřuje budoucí děje, stojí v němčině sloveso v přítomném čase. Budoucí čas je možno použít ve větě hlavní.
příčinné věty <i>weil</i> - protože	Nicole singt gern in Clubs, weil man dort Kontakt zum Publikum hat.	
přípustkové věty <i>obwohl</i> - ačkoliv	Er ist eingeschlafen, obwohl der Film spannend war.	
podmínkové věty <i>wenn</i> - když, jestliže, -li	Wenn ich es schaffe, rufe ich dich an. Schaffe ich es, rufe ich dich an. Wenn ich nächste Woche Zeit habe, besuche ich euch / werde ich euch besuchen.	<i>Wenn</i> je možno v podmínkových větách vynechat, určitý slovesný tvar stojí pak na prvním místě ve větě. V následující hlavní větě je nepřímý pořádek slov. Ve vedlejších větách podmínkových popisujících budoucí děje je sloveso v přítomném čase, budoucí čas se může vyskytnout ve větě hlavní.
věty s <i>dass</i> <i>dass</i> - že, aby	Es gefällt mir, dass man dort mit Musikern sprechen kann. Ich glaube, es ist bei den Teenagern sehr beliebt. Sie wünschen sich, dass sie die Schauspielerin noch einmal treffen.	<i>Dass</i> odpovídá českému <i>že</i> , má-li věta čistě vypovídací charakter. Ve větách tohoto typu se spojka <i>dass</i> často vynechává. K vypouštění dochází zvláště v mluvené řeči po slovesech <i>glauben, denken, meinen</i> Bezespojková věta má charakter věty hlavní s přímým pořádkem slov. Ve větě předmětné odpovídá spojce <i>dass</i> české <i>aby</i> . Sloveso stojí v těchto větách v oznamovacím způsobu (v češtině v podmiňovacím způsobu).
účelové věty <i>damit</i> - aby	Wir müssen uns beeilen, damit sie sich nicht über uns ärgern. - Musíme si pospíšet, aby se na nás nezlobili.	Ve větách po spojce <i>damit</i> se v němčině používá oznamovací způsob.

Další spojky:

Časové: *sobald* – jakmile, *sooft* – kdykoliv, *solange* – pokud, *während* – zatímco, *nachdem* – potom když, *bevor* – dříve než, *bis* – až, dokud ne

Ich komme, sobald ich fertig bin.

Sie kann dir helfen, sooft du brauchst.

Solange du lernst, kannst du keine schlechten Noten bekommen – Du kannst keine schlechten Noten bekommen, solange du lernst.

Während ich schlief, hat man mich ausgeraubt.

Nachdem ich nach Hause gekommen bin, gehe ich schlafen.

Bevor ich komme, muss alles fertig sein.

Ich wartete auf ihn so lange, bis er kam.

Příčinné: *da* – protože

Da ich nicht zu tun habe, besuche ich dich.

Podmínkové: *falls* – v případě, *že*

Falls ich Zeit habe, gehe ich ins Kino.

Způsobové věty: *wie* – jak, *als* – než, *je* – desto – čím – tím, *soviel*, *soweit*, *sofern* – pokud, *nur dass* – jenomže, *außer dass* – ledaže

Es ist nicht so schwer, wie ich gedacht habe.

Sie ist älter, als sie aussieht.

Je mehr ich lerne, desto mehr vergesse ich.

Soviel ich weiß, arbeitet er bei uns.